

Leerverslag

Fenneken Plaat

HBO-V 2e jaars studiejaar 2014-2015
Hogeschool van Amsterdam

Stage locatie: GGZ in Geest, locatie Bocholtstraat
Stage periode: 4 februari 2015 t/m 10 april 2015

Studiedeel nummer: 2500STAG14

Werkbegeleiders: Raymond van de Ven
Antoinette Eenkhoorn

Stagedocent: Yvonne van Marle

Studieloopbaan begeleider: Robert Wagensveld

Leerondersteuning stage docent: Bas van Oort

Inhoudsopgave

1. Inleiding	pag. 1
2. Beïnvloedende factoren	pag. 2
3. Typering van het werkveld	pag. 3
4. Competentie matrix	pag. 4
4.1 Verpleegkundige zorg	
4.2 Communicatie	
4.3 Samenwerking	
4.4 Kennis en actualiteit	
4.5 Maatschappelijk handelen	
4.6 Organisatie	
4.7 Professioneel gedrag	
5. Conclusie	pag. 8

1. Inleiding

Al vanaf het begin van de opleiding vond ik psychiatrie erg interessant en ik was dus ook erg enthousiast toen ik hoorde dat ik mocht stage lopen bij GGZ in Geest.

Psychopathologie vond ik een erg leuk vak en ik was benieuwd hoe ik deze theorie kan toepassen in de praktijk.

Vorig jaar heb ik stage gelopen bij een verzorgingstehuis. Ik begon hier met geen enkele ervaring in de zorg. Ik zat een maand op school en daarna werden we meteen in het diepe gegooid. Achteraf heel leerzaam, maar ik heb toch niet altijd de zorg kunnen verlenen waar ik trots op was. Dit kwam ook omdat de begeleiding niet optimaal was. Ik had een werkbegeleider toegewezen gekregen, maar die werkte alleen in de nacht. Ik heb grotendeels alleen of onder begeleiding van een helpende op de afdeling gestaan. Pas na vijf weken kreeg ik een andere begeleider toegewezen gekregen waarna het beter ging. Achteraf had ik veel eerder mijn mond moeten open trekken en mijn grenzen aan moeten geven. Als eerstejaars student voelde ik mij in die situatie niet genoeg op mijn gemak. Ik heb mijzelf dan ook voorgenomen dit jaar mijn leerproces veel beter in de gaten te houden. Dit is het belangrijkste verbeterpunt van vorig jaar.

Tijdens de LOS bijeenkomsten was ik er al achter gekomen dat ik een praktische leerstijl heb en hier ben ik wederom achter gekomen tijdens mijn stage van dit jaar.

In deze tien weken heb ik voor mijn gevoel meer geleerd dan in de rest van het jaar school. Ik zal in dit leerverslag proberen te verhelderen hoe ik te werk ben gegaan.

2. Beïnvloedende factoren

Omstandigheden die wat mij betreft van invloed zijn geweest is in de eerste plaats de reistijd. Om op tijd op de afdeling te staan moet ik 's morgens om kwart over vijf uit bed. Omdat ik echt een avondpersoon ben vind ik het heel moeilijk om 's avonds op tijd in bed te liggen. In het begin vond ik het zwaar om in het werkritme te komen, maar aan het einde zag ik dit al niet meer als belemmerende factor.

Wat betreft persoonlijke kenmerken is een bevorderende factor dat ik erg nieuwsgierig ben en niet bang om vragen te stellen. Ik heb veel aan verschillende collega's advies of hun kijk op een bepaalde situatie gevraagd. Ik ben erg geïnteresseerd in de psychiatrie en ben benieuwd hoe ik de theorie die ik geleerd heb tijdens de psychopathologie lessen op school kan toepassen in de praktijk.

Als laatste belangrijke beïnvloedende factor is mijn gezondheid en persoonlijke leven. Tijdens deze stage periode heb ik dagen moeten missen door verschillende ziekenhuis bezoeken. Ik ben hier vooraf eerlijk over geweest tegen mijn werkbegeleider die hier gelukkig begrip voor had.

Daarnaast mijn oma overleden, wat voor mij ook een erg moeilijk moment was.

3. Typering van het werkveld

De kliniek bestaat uit een gesloten afdeling waar 20 mensen kunnen verblijven, een open afdeling waar 20 mensen kunnen verblijven, 13 eenpersoons-appartementen, 1 tweepersoons-appartement en 3 woonhuizen ieder voor 5 cliënten. De locatie Bocholtstraat is een vervolgekliniek, de meeste cliënten worden naar ons doorgeplaatst vanuit een acute opnamekliniek of komen op de kliniek doordat ambulante hulpverlening aan huis niet langer voldoende is (1).

De meest voorkomende ziektebeelden zijn schizofrenie met psychoses, bipolaire stoornissen, depressies en manies. Daarnaast spelen persoonlijkheidsstoornissen zoals borderline-, theatrale- of anti sociale persoonlijkheidsstoornissen vaak een rol. Sommige cliënten hebben drugs- en/of alcoholverslaving of zijn zwakbegaafd. Dit zorgt voor complexe problematiek en hierom wordt er voor iedere cliënt apart bekeken welke hulpverlening er het beste past (2).

Er wordt samengewerkt met psychiaters, psychologen, artsen en een maatschappelijk werker. Daarnaast zijn er activiteitenbegeleiders, sportbegeleiders en een diëtiste.

Op mijn afdeling is het grootste gedeelte verpleegkundige (MBO en HBO). Daarnaast is er een klein deel agogen (GGZ-agoog, sociaal pedagogische hulpverleners) (1). In de praktijk merk je het verschil tussen HBO en MBO verpleegkundigen nauwelijks. Ze doen hetzelfde werk.

Het is een heel gemêleerd team van uiteenlopende leeftijden. Over het algemeen werken er mannen maar de verdeling is ongeveer 3:2.

De activiteiten begeleiding (Actenz) zorgen voor dagelijkse activiteiten. Dit is een gevarieerd programma wat uiteen loopt van wandelingen tot voetballen, hartlopen, schaken, computeren, schilderen en koken.

De kliniek heeft ook een café, genaamd 'de vraag'. Op de open en gesloten afdeling wordt een warme maaltijd verzorgd en op de appartementen hebben de patiënten zelf kookgeld in beheer. De patiënten van de woonhuizen kunnen in de vraag 's middags een warme maaltijd gebruiken.

4. Competentiematrix

Voor mijn gevoel ben ik ontzettend vooruit gegaan tijdens deze stage. Natuurlijk had ik een paar leerdoelen die ik vanuit mijn stage van vorig jaar heb meegenomen. Hieronder zal ik per competentie verklaren hoe ik dit geïntegreerd heb.

4.1 Verpleegkundig handelen

1a zorg

1b preventieve zorg

1c klinisch redeneren

In tegenstelling tot vorig jaar heb ik deze stage nauwelijks ADL verleerd. De meeste bewoners kunnen dit zelfstandig. Er is een enkeling die geassisteerd moet worden met het douchen, een bepaalde crème moet hebben of steunkousen aan krijgt.

Vorig jaar was ik vooral met ADL bezig en ook al heb ik hier veel van geleerd, ik vond het nogal eentonig worden. Ik ben dan ook niet trots om te zeggen dat ik het soms een beetje afraffelde. Dat kwam ook omdat ik slecht begeleid werd en geen feedback kreeg.

Achteraf denk ik ook dat dit kwam door gebrek aan ervaring. Nu kan ik inzien dat ADL verlenen iets heel intiem kan zijn en belangrijk voor cliënten.

Ik heb dus zoveel mogelijk voor iedereen de tijd genomen en merkte dat ik hier ook waardering voor terug kreeg.

4.2 Communicatie

2a vertrouwensrelatie

2b informatie, voorlichting, GVO en advies

2c informatie-uitwisseling betrokkenen

Communicatie is een belangrijk onderdeel in de psychiatrie. Cliënten zijn erg gevoelig en vooral tegen borderline cliënten is het belangrijk om je grenzen aan te geven en duidelijk te zijn. Een open en zelfverzekerde houding is hierbij belangrijk. In het begin vond ik dit moeilijk maar na een tijdje leerde ik meer naar mijn eigen gevoel te luisteren. Ook al zijn mensen ziek; dat betekent niet dat zij over mijn persoonlijke grenzen mogen gaan. Je leert vooral heel eerlijk te zijn, want mensen voelen direct aan als jij onzeker bent.

Ook al ben ik erg vooruit gegaan op dit punt, het is iets waarin je jezelf moet blijven ontwikkelen. Ik neem dan ook mee als aandachtspunt naar volgende stages om diplomatieker in mijn gesprekken te worden. Soms denk ik nog te weinig na en ben ik te grof tegen cliënten die daar te gevoelig voor zijn. Op de afdeling zitten erg veel verschillende mensen met uiteenlopende ziekte beelden. Het is een uitdaging om je gesprekstechniek aan iedere individuele cliënt aan te passen. Tegen iemand met schizofrenie praat je heel anders dan tegen iemand met een depressie.

4.3 Samenwerking

3a samenwerken

De samenwerking met mijn werkbegeleiders is goed verlopen. Ik had het gevoel dat ik bij hen terecht kon en dat zij mij eerlijke, oprechte en duidelijke feedback gaven. Goede begeleiding kan een enorm verschil maken en het was voor mijn dan ook een opluchting dat dit goed verlopen is.

Ook met andere collega's kon ik goed opschieten. Het was een heel divers team met oudere en jongere collega's en ik paste hier voor mijn gevoel goed tussen.

Naar mijn mening kan ik goed samenwerken. Ik vind dit een kwaliteit van mijzelf.

4.4 Kennis en wetenschap

4c eigen kennis actualiseren

In het begin moest ik nog erg mijn weg vinden in de benadering van cliënten. Psychiatrische patiënten zijn uitermate gevoelig maar kunnen daarnaast ook erg dwingend zijn. Ik moest hierbij erg mijn eigen grenzen bewaken.

Ik heb vooral mijn eigen kennis geactualiseerd door heel veel feedback te vragen aan veel verschillende collega's en mij zoveel mogelijk in te lezen over de bepaalde ziekte beelden. Zo lagen er bij het secretariaat een heleboel informatie folders waar ik samenvattingen uit heb gemaakt om de meest voorkomende ziektebeelden te kunnen begrijpen. Na een tijd kon ik symptomen bij cliënten herkennen en hierdoor ook een professionelere houding aannemen als hulpverlener. Ik heb ontzettend veel geleerd over psychiatrie en ik wil me hier in de toekomst zeker nog in gaan verdiepen.

4.5 Maatschappelijk handelen

5a ethische problemen

Ethische problemen is een nieuwe competentie dit jaar en ik wist dus ook van tevoren nog niet hoe ik dit zou gaan vorm geven. In het begin vond ik het moeilijk om ethische problemen te herkennen. Mijn werkbegeleider heeft hij hier toen bij geholpen en uiteraard kwam ik erachter dat de psychiatrie vol zit met ethische problemen.

Omdat het team erg divers is vond ik het interessant om te zien hoe verschillende collega's een probleem op verschillende manieren aanpakten. Ik probeerde dan ook altijd om van verschillende mensen feedback te krijgen en te horen hoe zijn een probleem aanpakten.

4.6 Organisatie

6a coördinatie en continuïteit van zorg

Over de continuïteit en coördinatie van de zorg die ik geleverd heb ben ik erg tevreden. Ik hield alles bij en koppelde situaties terug aan mijn begeleiders als dit nodig was.

Ik ben echter minder tevreden over de coördinatie van mijn eigen leerproces. Ik had moeite om mezelf aan mijn eigen schema te houden. Uiteindelijk heb ik alle opdrachten op tijd afgerond, maar het levert mij altijd nogal stress op. Ik weet dat ik een deadline werker ben en moet mezelf dwingen om mezelf aan mijn eigen schema te houden.

Zeker omdat ik een praktische leerstijl heb kan ik de opdrachten nogal eens uit het oog verliezen. Dit is een verbeterpunt wat ik wederom mee neem naar volgend jaar.

4.7 Professionaliteit

7a bewust zelf ontwikkelen

7b volgt normen en waarden

7c autonoom en participatief handelen

Mijn leerproces bewaken was een belangrijk verbeterpunt wat ik heb meegenomen van vorig jaar. Vanaf het begin heb ik vragen gesteld en feedback gevraagd over alles. Daarnaast heb ik ook (veel beter dan vorig jaar) mijn grenzen aan kunnen geven.

Zo ben ik het gesprek aangegaan met een collega op het moment dat ik het gevoel had dat ik onterecht behandeld werd, iets wat ik vorig jaar niet zou hebben gedaan. Ik vond dit moeilijk, maar merkte ook dat ik er respect voor terug kreeg. Ik liet mensen minder snel over mijn grens gaan en bewaakte mijn eigen waarden en normen. Deze manier van leren is achteraf dus veel effectiever geweest ten opzichte van vorig jaar en ik denk dat ik hierin vooruit ben gegaan.

5. Conclusie

Op de afdeling waar ik stage loop zijn mijn collega's op het moment erg bezig met een 'HEE' training; oftewel Herstel Empowerment Ervaringsdeskundigheid. Zo is er op de afdeling een ervaringsdeskundige geweest (iemand die dus zelf opgenomen is geweest) om te zien of er op onze afdeling genoeg cliënt gericht word gewerkt. Wat ik vooral een belangrijk concept hierbinnen vind is het streven naar gelijkwaardigheid, binnen je professionele verantwoordelijkheid. Je moet mensen duidelijkheid en structuur kunnen bieden, maar niet in de rol van forcerende hulpverlener, omdat dit ten koste gaat van de gelijkheid. Ik heb ook in de praktijk gemerkt dat mensen veel meer van je aannemen als je ze op een ontspannen manier benaderd. Als je mensen opdrachten geeft als hulpverlener kan dit heel snel denigrerend over komen. Dit klinkt heel logisch, maar als je wil dat iemand iets doet (bijvoorbeeld de keuken opruimen) dan is het heel makkelijk om gefrustreerd te raken als iemand dit niet direct doet.

Je kan mensen naar het water brengen, maar je kan het ze niet laten drinken.

Ik vind dit een belangrijk punt en vind het een uitdaging om deze principes te integreren in het werk. In mijn stage heb ik erg veel geleerd door te bedenken hoe ik meer cliënt gericht kan werken.

Ik heb een erg goed gevoel over de manier waarop ik deze stage heb afgesloten. Het was erg hard werken maar ik ben er erg trots op. Ik kreeg veel waardering van mijn collega's en in vergelijking met vorig jaar ga ik met een veel beter gevoel weer terug naar school.